

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uredništvo „Zarje“ je v Trstu
ulica dei Fabbri, št. 2, III.
Tja je treba nasloviti vse roko-
pise, ki naj se objavijo v listu.Rokopisi se ne vračajo. —
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo.Poštno - braničnega računa
št. 64439.

ZARJA

Upravišтво „Zarje“ je v Trstu
ulica delle Poste št. 9. Spre-
jema naročnino, inserate in
reklamacije. Naročnina „Zarje“
je za vse leto naprej po pošti
K 6.— za pol leta K 3.—

Posamezne številke po 6 vin.

Cena inseratom je 10 vin. za
enostopno peti vrsto. Pri več-
kratnem objavljenju primeren
popust.

Srečno novo leto!

Minulo je — hvala Bogu — prvo leto, kar izdajamo „Zarjo“. Minulo je leto polno žrtev, a ne brez uspehov in tolažbe. Vredno je, da se sedaj ob novem letu malo ozremo nazaj na pot, ki smo jo prehodili in podamo nekaj obračun svojega dosedanjega delovanja.

Pravijo, da ima dobra stvar vselej veliko nasprotnikov in da le počasi napreduje. Kdo bi mogel tajiti, da nismo z „Zarjo“ napredovali dasi le počasi? Nasprotniki, ki so ji pre-rokovali in želeli kratko življenje, jo vidijo sedaj po enem letu ne le pri dobrem zdravju, temveč nudi se jim tudi prilika, da zmerijo, koliko je v tem času zrastle.

Tiskovno društvo je moralo sicer v tem času doprinesiti marsikako žrtev, a ni se jih nikdar zballo in se jih tudi ne bo. Izdajanje takega katoliškega glasila, kakoršno je „Zarja“, zahteva ne le obilo denarnih sredstev, ampak še veliko več prav obilno mero idealnega krščanskega poguma. Tega poslednjega nam treba gotovo v veliko večji meri, nego si domišljajo naši cenjeni odjemalci in čitatelji. Saj ni malenkost bojevati se vstrajno proti vkoreninjenim predsodkom, kakor se moramo mi bojevati. Kaj se vse ne počenja proti nam pod firmo takozvane narodnosti, kolikrat se je vrgla proti nam grda psovka narodnega izdajstva in brezdomovinstva, dasi imamo v sebi desetkrat več narodnega ponosa in smisla za pravo narodno delo, kakor oni, ki nam to očitajo, med tem ko sistematično delajo v narodovo duševno in gmotno škodo.

Teh in enakih očitaj se nismo ustrašili. Vsakdo, ki je pazljivo spremljal naše delovanje od začetka do danes, nam mora priznati, da je ostala „Zarja“ vedno konsekvantno zvesta svojemu programu, ki si ga je začrtala v svoji prvi številki. In na to smo pač upravičeno ponosni.

Naše glavno delo je bilo pozitivno. Obstoječe katoliške naprave tržaških Slovencev smo spremljali z veseljem, seznanjali javnost z njihovimi napredki, dajali umestna navodila ter po

potrebi spodbujali k vstrajnosti. Vsa izobraževalna in gospodarska društva na pristno krščanski podlagi so bila vsak čas predmet naše posebne skrbi. Delali smo na to, da se tudi drugod osnujejo slična društva in, ko se je ustanovila „Slovenska krščansko-socialna zveza v Trstu“, je bil precejšen del naših želj uresničen.

Poleg tega pozitivnega dela pa se nismo bali postaviti se odločno v bran, če se je kdaj upal napadati verske svetinje našega naroda. Tako smo se oglasili, ko sta dolinski in rodiški občinska zastopa, vmešaje se neopravičeno v notranje cerkvene zadeve, sramotno napadla škofa in našo vrlo narodno duhovščino ter hotela uprizoriti neko vrsto rímanjske gonje. Z isto odločnostjo smo nastopali proti brezverski „Edinosti“, kadarkoli je bilo treba, dosledno smo svarili pred nevarnostjo, ki preti od strani liberalnega dijaštva in učiteljstva, in z isto doslednostjo smo povzdignili svoj glas ob času istrskih deželnozborskih volitev, nemeneč se za morebitno zamero na to in ono stran.

Z mirno vestjo torej lahko gledamo nazaj v preteklo leto in rečemo: storili smo z najboljšim namenom, kar je bilo možno storiti v prid slovenskega ljudstva v Trstu, okolici, na Krasu in v Istri.

V novem letu pojdemo po začrtani poti pogumno naprej. Katoliške zastave, ki smo jo minolo leto tako pogumno razvili, ne izdamo nikdar. Če smo bili v minolem letu začetniki, bomo v prihodnjem letu bolj izurjeni bojevniki.

V minolem letu je bilo treba dramiti speče in zato je bilo treba včas krepko zaupiti, da celo udariti. V bodoče upamo, da nam ne bo več tako potrebno. Zato bodi prihodnje leto posvečeno podrobnemu delu med ljudstvom. Saj je treba v ljudstvo vsejati še obilo dobrega semena po društvi in knjižnicah, če hočemo doživeti kedaj vesel dan žetve. Postavimo proti složenemu delu naših nasprotnikov naše složno delo in blagoslov božji ne izostane.

V tem smislu voščimo vsem čitateljem in somišelnikom prav srečno novo leto.

Kako agitirajmo?

Sedaj ob novem letu se nudi vsem našim čitateljem in somišljenikom lepa prilika in stopa objednem pred nje dolžnost, da krepko poagitirajo za svoje glasilo, ter pridobijo „Zarji“ novih naročnikov. Tega požrtvovalnega, a nad vse hvalevrednega dela se bodo z vso vnemo lotili gotovo samo oni, ki so globoko prepričani o dalekosežni važnosti katoliškega časopisja.

O tem že tolikokrat pretresavanem vprašanju se nam res ne zdi potrebno vnovič obširno razpravljati. Če bi bili francoski katoličani pred 20 ali 30 leti moč dobrega časopisja upoštevali, bi ne bili sedaj v tako žalostnem položaju. Ker se cerkvi na Francoskem slabo godi, boleha tudi vsa družba, vsa država. Pred leti so francoski katoličani mirno gledali, ko se je širilo brezversko časopisje. Nekateri so molčali in bili brezbržni, drugi so spoznali nevarnost in so le „jamrali“, tretji so storili le nekaj, pa je bilo vse premalo. Sedaj trpijo vsi in poznejši rodovi bodo trpeli še bolj, ako gre stvar tako naprej. Počasi, pa redno je časopisje okužalo poedince in družine; javno mnenje je postalo napačno. Marsikdo je čital slabe časnike iz gole radovednosti, drugi morda iz navade, tretji iz ošabnosti, četrti iz naslade itd. Slabo berilo je škodilo vsem. Nekateri so čitali iz priložnosti n. pr. na potovanju, v kavarnah in čitalnicah; nekateri so držali take časopise iz neke takozvane pravičnosti do nasprotnne stranke, češ, da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona. Sami niso znali, kako in kedaj so zašli v nasprotno mišljenje.

Usoda francoskih katoličanov preti tudi povsod drugod, kjer se katoličani nočejo zmeniti za povzdigo svojega časopisja. Stari ljudje tožarijo čez slabe čase in pravijo: nekaj ni bilo tako, nekaj je bilo bolje. Prav imajo vsaj v tem, da se enkrat ni čitalo toliko slabega, a dandanes se je mreža protiverskega časopisja razširila vsepovsod. Vsled tega ljudje, posebno mladina, pa tudi stari, moški in ženske, tudi otroci slabo mislijo, slabo govorijo, slabo delajo in dosledno slabo živijo.

Dobri časopisi so moderne dobre pridige, slabi pa moderne pohujšljive pridige. Preživeli so se vsi, ki mislijo, da so časopisi gola glasila političnih strank, ki da nimajo z vero ničesar opraviti. Časopisje sega globoko v versko življenje. Lahko vprašamo tržaško občinstvo, ali so dobri katoličani oni, ki berejo „Edinost“, ki jo hvalijo, odobrujejo in se po njej ravna? Le zaslepljenci ali pa lažnjivci nam bodo mogli to potrditi. Časopis, ki krši zakone pravosti (v podlistkih) in cerkvene discipline (v gonji proti „nemškemu“ škofu in v navdušenju za razkol), ne more vzgajati dobrih kristjanov. Kdor tak list bere, in si pri tem še domišlja, da je dober katoličan, ta je na krivem potu.

Pa čemu bi samo zdihovali? Mari se lotimo resnega dela, da se kolikor možno temu škodljivemu vplivu v bran postavimo z razširjenjem naše „Zarje“. V ta namen naj sledi tukaj nekoliko praktičnih migljajev.

Pred vsem ne smemo nikar pozabiti, da je v tej stvari naša glavna dolžnost podpirati svoj domač ali lokalni list. Nič prav ne ravna, kdor je naročen na druge velike vseslovenske liste, noče pa nič slišati o svojem domačem katoliškem glasilu. S tem pa nočemo seveda nič nasprotovati drugim slovenskim listom, nasprotno smo prepričani, da se bodo centralna glasila tem lepše razvijala, čim krepkejša se bodo utaborila lokalni listi. Kaj bi namreč bil še tako zmožen poveljnik brez dobro izvežbane armade?

Delo za razširjenje „Zarje“ mora biti previdno in dobro organizirano delo. Marsikaki poskusi so se do sedaj pri nas kakor tudi drugod ponesrečili. Kolikrat se čita: „Vsak naročnik naj pridobi listu še enega naročnika in list bo imel še enkrat toliko odjemalcev“. Škoda za vsako besedo in črnilo; če se od vsakega preveč zahteva, se navadno nič ne doseže. Tudi na Dunaju so se svoj čas na ta način vrgli na razširjanje katoliškega časopisja, pa ni šlo. Zato zahtevajmo rajše manj in z večjim upom na uspeh. Naš predlog se glasi: V s a k i d u h o v-

LISTEK

Božični spomini.

BOŽIČNA IDILA.

Priredil J. Glažar.

Pridno je delal Andrej v Zelaznikovi tovarni in težko je čakal trenutka, ko bo mogel odložiti delo ter se podati k svoji družini. Saj je bil nocoj božični večer in tedaj je vsakdo najraje doma. Kmalu se je izpolnila delavčeva želja, kajti tovarniška pisčal je naznanila, da je konec dela. Kakor bi trenil, so se razšli delavci. Tudi naš Andrej je pospešil korake, da bi dospel čim prej domov.

Tiho in neopazno je razpel sveti večer svoja temna krila nad zemljo. Objel je v sveje naročje gozd in polje. Zazibal je vso naravo v sladki sen in užgal na nebu milijone svetlih zvezdic. Vse je objemal tihi mir svetločini.

Enakomerno je korakal Andrej proti domu ter se zamislil v to čarobno noč. Naenkrat pa ga je vzdramilo cerkveno zvonjenje. Odkril se je in odmolil angeljevo česčenje. Nato se je zopet pokril. Zdelo se mu je, da pojo nocoj zvonovi take lepo in ubrano, kakor še nikdar poprej. Človek bi se ne naveličal takega zvonjenja.

Take in enake misli so rojile Andreju po glavi in ko je zagledal svoj dom, se mu je zdelo, da je bila nocoj pot od tovarne polovico krajša nego sicer.

Še ni bil delavec dobro doma, že mu priteče naproti zvesti sultan prijazen mahaje z repom. Začne cviliti in skakati okolu gospodarja. Kakor bi mu hotel povedati, da ni danes doma vse po navadi. Andrej je odprl vrata, nenavadna tišina je vladala po hiši.

Še celo razposajenega Francka, ki je prišel vsak večer očetu odpirat, ni bilo nocoj videti. Skrbna gospodinja je kurila peč, da bi spekla kaj boljšega za ta Gospodov praznik.

Ko zagleda gospodinja svojega moža, ga pozdravi s prijaznim: „Dober večer!“ Mož se dobrovoljno nasmehlja ter vpraša: „Kje pa so otroci, saj so vendar navadno vedno pri tebi?“ Žena odgovori: „Da, dragi moj, tudi otroci imajo danes svoje veselje. V hišo so s starjšim Tončkom, ki postavlja jaslice.“ „A tako,“ odvrne mož, „moram pa nekoliko pogledati.“ Po teh besedah stopi Andrej v hišo, a otroci so tako zamišljeni v jaslice, da ga niti ne slišijo. „No, kaj pa delate?“ vpraša oče. Ko ga otroci zapazijo, ga prijazno pozdravijo in še celo Franček, ki nosi še krilo, ima toliko poguma, da steče k očetu ter se opravičuje: „Ata, saj ne boste hudi? Tudi sem se zamotil pri jaslicah in sem pozabil, da bi vam prišel odpirat.“ Oče pogladi otroka po kodrastih lasih ter se nasmeje njegovi zgovornosti. Sedaj se obrne tudi petletna Micika proti očetu in pravi: „Ata, poglejte, kako lepo zna Tonček vse postaviti! Glejte, kako lepo se vije tam-le cesta v Betlehem. Tam pod skalo je pa hlev za živino, katero pasejo pastirji okoli po hribih. Glejte, v katerem hlevu se je porodil Jezusček. Kako prijazno se nam smehlja!“ Oče pohvali po teh besedah Miciko,

da zna vse tako lepo povedati. Med tem pride tudi mati v hišo in reče smehljaje:

„No, Tonček, ali boš kmalu končal?“

„Mama, ravno prav tes prišli,“ odvrne sin, „še tega angelja postavim, pa bo končano. Glejte, ali ni res lep ta napis: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.““

Ko so jaslice dovršene, vzame mati iz omare blagoslovljeno vodo ter pokropi hišo. Gospodar se pobožno prekriža, razposajeni Franček se pa prime materinega krila, in ko hoče mati oditi, jo vpraša: „Mama, kam greste zdaj?“ „V hlev“, odgovori mati, „k naši sivki“. Franček se začudi: „Ali boste tudi sivko polili z vodo“. Mati se nasmeje in pripomi: „Da, sinček, tudi sivko bom pokropila z blagoslovljeno vodo, da bo zdrava in da nam bo dajala obilo mleka“. Nato gre gospodinja v hlev in ostale dele poslopja ter vse skrbno pokropi. Po blagoslovljenju pride zopet v hišo, doseže iz omare prt, pogrne ž njim mizo in položi na njo poprtnjak. Doseže tudi lučico, jo užge ter dene na mizo zraven kruha. Tudi majhnega, lesenega križa ne pozabi postaviti na mizo. Ko zagleda Franček na mizi kruh, reče skoro jokaje: „Mama, dajte malo meni!“ Sedaj pa poseže oče v besedo: „Franček, to ne gre, danes ne dobiš tega kruha. Čakal bo tukaj na mizi do sv. treh kraljev. Takrat pa ga dobimo vsi, tudi sivka v hlevu ne bo zaostala“. Po teh besedah ukaže oče starejšemu sinu: „Tonček, zdaj je čas, da molimo rožni venec in sicer vse tri dele, ker je nocoj božični večer“. Tonček vzame rožni venec iz debelih, lesenih jagod,

ki je visel nad omaro na zidu, ter poklekne na klečalniki pred jaslicami. Tudi drugi pokleknejo krog jaslice. Tonček začne moliti in drugi mu odgovarjajo. Tudi oče moli nekoliko časa, naenkrat pa se zamisli. Spomni se, ko vidi te cvetoče otročje obraze, na tiste lepe čase, ko se je tudi on veselil s svojimi brati in sestrkami pred prav takimi jaslicami. Toda vse to je minulo, le spomini na to so še ostali.

Take in enake misli rojijo očetu po glavi, dočim drugi pobožno molijo. Po končani molitvi pripravi mati večerjo, gospodar pa pokliče še nekoliko časa pri jaslicah in zmoli še pa očenašov za ranjke sorodnike in za svojo družino. Ko konča svojo molitev, prisede k družini in vsi použijejo skromno večerjo. Po jedi spravi mati otroke spat ter jim obljudi, da jih bo poklicala, kadar bo čas k polnočnici. Nato pogleda po hiši, je li vse v redu, zaklene hišne duri in se poda k počitku. Tudi Andrej zaspi nocoj nenavadno hitro in kmalu sanja lepe sanje o preteklih mladostnih letih.

BOŽIČNA TRAGEDIJA.

Spisal I. K.

Strašna božična noč je bila. Veter je tulil in razsajal po belo odeti planjavi da je bilo groza. Sneg je enakomerno padal, kakor bi padale dolge bele čunje in pokrli zastarelega, trdega s svojo rahlo odejo. Na poti, ki pelje v vas, ni bilo nikogar. Kdo pa bi tudi

nijina najz novim letom priraste le en sam nov naročnik „Zarje“! Tako bi jih šteli precej en par sto več in če se bi to ponavljalo leto za leto, bi se pač izdatno poznalo. Tak napredek si more vsaka župnija šteti v čast.

Temu prvemu nasvetu naj sledi drugi zelo priprost in praktičen: Z novim letom naj vsako katoliško društvo pridobilo enega novega naročnika. Kako lepo krščansko delo se tu nudi našim katoliškim izobraževalnim društvom in našim Marijinim družbam! S takim delom bi pa tudi ta društva odplačala vsaj nekaj svojega dolga napram listu. Saj se imajo naša društva „Zarji“ za marsikaj zahvaliti. V vsaki stvari jim gre list rad in brezplačno na roko. Večkrat objavlja njihova poročila, ki obsegajo včasih v listu ne majhen del dragocenega prostora. Smele trdimo, da društvo, ki se ne bi zme nilo za to svojo častno nalogo, ni vredno da obstoji.

Po tej poti torej naprej, dragi somišelniki in uspeh ne izostane. Morda pripozna kdo, da je res zelo malo, kar se od vas zahteva. Dobro, če se mu morda zdi premalo, naj stori najprej to, potem, pa še kaj več, saj preveč ne bo nikdar storil.

K sklepu pa ne pozabimo še na to-le. Namen katoliškega tiska ni, da se tiska časopis in da se razproda brez izgube. Ne njegov namen gre višje: katoliški tisk želi, da bi se to, kar tiska, ali bolj rečeno, da bi se načela Kristusova in njegove cerkve bolj uistnila v srca nego na papir. Podpirati katoliški tisk se pravi širiti Kristusova načela. Pravi naročnik „Zarje“ je, kdor je apostel njenih načel. Pravi naročnik je ne čita z očesom, ampak z umom in srcem. Nikakor se ne more šteti med prave naročnike oni, ki dobiva list, pa ne živi, ne misli, se ne posvetuje, ne čustvu je z listom. Pravi prijatelj katoliškega tiska ne more v sebi prikriti, kar je lepega, resničnega, dobrega in plemenitega našel in prečital, temveč vso svojo bližnjo okolico vnema za iste vzvišene in resnične vzore, katerih je sam prešinjen.

Politične vesti.

AVSTRIJA IN RUSIJA.

V ospredju vsega javnega zanimanja stoji vedenje ruske vlade proti Avstriji glede priklopitve Bosne in Hercegovine. Pretečeni teden je poslal ruski minister za zunanje zadeve Izvol-ski, neko noto evropskim vladam, v kateri zavzema v splošno začudenje popolnoma novo stališče glede na bal-

kanske zadeve. Izvolski je takoj po aneksiji Bosne in Hercegovine predlagal evropsko konferenco, kjer naj se razpravlja o Bosni ter sploh o balkanskem prasanju. Iz te note pa je razvidno, da hoče ruska vlada sama preprečiti to konferenco. Sploh je pa nota pisana v takem tonu, ki ni nič preveč prijazna naši državi. Dne 25. t. m. je pa Izvolski govoril v ruski dumi. V tem govoru je pa ubral čisto druge strune. Zdi se, kakor da je hotel z govorom ublažiti vtis, ki ga je naredilo njegovo pisanje. Iz tega govora posnamemo le nekatere važnejše povdarke: Izvolski je rekel, da Rusija noče vojske. Opozoril je Srbijo in Črnogoro, da je mir in pametno obnašanje od njihove strani neobhodno potrebno. Rusija ne more protestirati proti aneksiji Bosne, ker je vezana po tajnih pogodbah z Avstrijo. Zanimivo bi bilo zvedeti kaj je Izvolskega prisililo do tega, da je priznal to, da Rusija ne more protestirati proti aneksiji Bosne, med tem ko se je dosedaj najbolj širokoustil proti Avstriji radi tega njenega koraka. Ni se še iz lepa tako blamiral pred javnostjo minister kakor Izvolski. Zato ni čudno, če se govori, da so dnevi njegovega ministrovanja šteti.

MAŽARSKE ZAHTEVE.

Že v zadnji št. „Zarje“ smo pisali, da so Mažari uporabivši težki položaj Avstrije, pritisnili na „vodilne“ kroge in hoteli izsiliti neke jezikovne pravice za ogrske regimente. Vojni minister Schönaiach je bil pripravljen ugoditi tem mažarskim zahtevam in ogrski ministrski predsednik Wekerle je že bil na Dunaju, in upal, da bo prinesel v Buda-Pešto lepo božično darilo. Ali up je splaval po vodi. Mažarskim zahtevam se je uprl ministrski predsednik Bienert, ker naš parlament ne zboruje. Jednoglasno pa bo protestirala proti mažarskim zahtevam gosposka zbornica, ki ima svojo sejo dne 29. t. m. Žrtev mažarskih zahtev pa postane najbrže — gospod Schoenaich.

TURŠKI PARLAMENT.

Sultan je imenoval za predsednika državnega zbora Ahmed Riza, kateri se nahajal 20 let v pregnanstvu. Zanimiv je bil njegov nastopni govor. Priporočal je poslancem resnost in uljudnost. Evropski parlamenti naj jim ne bojo v zgled. Prosil jih je tudi naj ne napravljajo vladi, kateri provzročajo notranje in zunanje zadeve že itak mnogo težkoč, nikakih novih težav. — Na to je razpravljajl državni zbor v tem. kak odgovor naj se da na sultanov govor v prvi seji.

NAPAD NA FRANCOSKEGA PREDSEDNIKA.

Ko se je sprehajal Fallieres, predsednik francoski na božično jutro po

Parizu v spremstvu svojega tajnika in adjutanta, je skočil nanj kelner I. Mattis, ga davil za vrat in vlekel za brado. Predsednikova spremljevalca sta vrgla napadalca na tla, na kar je bil aretiran. Napadalec pravi, da ne obžaluje svojega dejanja in da je storil le svojo dolžnost; pristaš je monarhistične stranke.

Grozen potres v južni Italiji.

Pretresljive vesti prihajajo iz južne Italije. V pondeljek zjutraj med peto in šesto uro je razdejal hud potres veliko obmorsko mesto Messina in več sosednih krajev v Siciliji in Kalabriji.

Mesto Messina je štelu zadnji čas približno sto tisoč prebivalcev. Bilo je važno trgovsko mesto, sedež nadškofa in raznih drugih oblastnij. Po zadnjih došlih poročilih je to mesto skoro popolnoma zginilo iz zemskega površja. Navadno so v takih slučajih prva poročila pretirana, vendar tu moramo priznati, da prve vesti niso bile tako pretresljive nego poznejše. Iz početka se je govorilo, da so le nekateri deli mesta porušeni, zadne brzojavke trdijo, da mesta Messine sploh ni več. Porušene so vse hiše, ljudstvo je zbegano hitelo v cerkve, ki so se pa tudi porušile; istotako so se porušile druga javna poslopja in tudi jetnišnice, iz katerih se je izmuznilo veliko hudodelcev, ki ropajo med zbeganim prebivalstvom.

Število mrtvecev se ceni jako različno; Nekateri listi trdijo, da je našlo smrt nad 20 tisoč ljudi, drugi pa cenijo to število veliko večje, da celo do 70 tisoč. V samem hotelu „Trinatia“ je ubitih 90 potnikov. Javljajo, da sta pod razvalinami mrtva tudi messinski nadškof in general Costa.

Kakor Messina je razdejano tudi mesto Reggio di Calabria ter Palmi in druga sosedna mesta in mesteca. Ker so porušene železnice in pretrgane brzojavne in telefonske zveze, je priplulo pred Messina več bojnih ladij ki bodo uzdrževale brezžično brzoavljenje. Pa tudi na morju so ladje mnogo trpele vsled potresa; ena avstrijska ladja je precej poškodovana.

Po vsej Italiji in drugod nabirajo milodare za ponesrečence. Italijanski kralj in kraljica, ki sta se tudi podala na kraj nesreče, sta darovala iz svojega 200.000 lir. Milodare nabirajo tudi po Trstu.

Globoka žalost je zavladala ne le po Italiji, ampak povsod, kamorkoli je dospela vest o grozni nesreči. Res se morajo ti ubogi ljudje usmiliti vsakemu, posebno pa če pomislimo, da jih take nezgode obiščejo pogostokrat in da so minula komaj tri leta od zadnje slične nezgode. — Prav prosimo: Šibe potresa reši nas, Gospod!

Ničesar, nima ničesar kakor oglodane cunje, ki le slabo pokrivajo njegove — trde, otrpnele ude. Prodaj bi šla te, da bi s čim obdaril Jelico in Joška in bi jima vsaj na božični večer napravil le količjak veselja. Težko koraka, pri vsaki stopinji mora odpočiti. Sneg ga obmetava, kakor bi ga hotel objeti in pokriti s svojo mehko odejo. Vedno bolj strašno tuli veter, vedno bolj počasi leze ubogi starček. Moči ga zapuščajo, le toliko se še premaga da drži s svojo otrpno desnico s snegom obdano drevesce. Že vidi slabo razsvetleno okno svoje izbice kjer čakata njegova ljuba otroka. Še malo se potrudi, starček in boš pri svojih, ki te bodo sprejeli z veseljem in te še vedno ljubili, srčno ljubili, dasi jim ne moreš ničesar podariti.

Ne more. Moči ga zapuščajo. Ko bi le še enkrat videl Joška in Jelico, jih še enkrat mogel pritisniti na umirajoče srce — oh potem bi rad umrl. „Jožek! Jelica!“ zakliče s hripavim glasom, kar mu še dopušča težka sapa. Potem se zgrudi na rahlo, sneženo odejo poleg pota. A kdo naj ga sliši? Veter tuli še bolj močno in zadušil njegov hripavi glas. Ubogi, ubogi starček.

Drugo jutro je našel vaški pismonoša mrtveca v snegu. V desnici je še vedno držal belo božično drevesce, levica je bila stegnjena proti domu, kakor bi hotel še enkrat objeti svoja preljuba otroka.

Bil je vendar srečen, „Božek“ mu je prinesel svoje božično darilo nad zvezdami.

hodil na božični večer v takem vremenu ven, ko se čuti doma v gorki izbici pri svojih najboljših. Gorka, čarobno razsvetljena izbica — na sredi izbe miza — na nji malo božično drevesce, polna jabolk, pozlačenih orehov, fig in madeljnov, oh in kaj vem še vse! Okrog mize pa od veselja in radosti vriskajoča mladina in v kotu pri peči stariši, ki z veseljem obrazom gledajo svoje ljubljene otročiče. Kdaj pa mora biti lepše doma kakor na božični večer? Srce skače od veselja, kri hitreje teče, žila bije bolj močno, človek se čuti nekako prerojenega. Ali so vsi tako srečni?

Po poti, ki vodi v vas, je korakal starček. Sključena postava z dolgo brado in nebeško milim pogledom. Vihar mu je tulil svojo ostro, divjo pesem na uho, kakor bi se hotel rogati — njemu revežu — ki je moral tavati po snegu v pogubonosni temi. Bičal ga je s negom v blede koščeni obraz in na zmrzljeno desnico, s katero je le siloma držal na rami božično drevesce.

Bil je „stari mlinar“, vaški vdovec. Vsa vas ga je poznala. Kako pa tudi ne? Saj je še pred desetimi leti mlet njegov mlinski kamen vso žetev njegovih sosaščanov. Bil je premožen mlinar. A pred desetimi leti je bilo žal tudi, ko je stal kot berač pred kupom pepela. To je bil njegov pogoreli dom, njegov mlin. Divji plamen mu je upepelil celo imetje in napravil iz srečnega mlinarja vbogega berača. Njegov bogati sosed gostilničar mu je oddal malo izbice pri hlevu in ni se brigal več zanj. Starček mu ni mogel plačevati ali delati je moral, trdo delati od zore do mraka. Tu je stanoval tedaj starček s svo-

jimi sestradanimi otroci, z Jelico in Jožkom, v bedi ni mrazu. Jelica je bila lepa deklica sedmih, Jožek bledoličast deček petih let. Obema je gledala lakota iz črnih, globoko vdrlih oči.

„Oče, ali nam bo tudi letos kaj prinesel „Božek“, vprašala je na božični dan zjutraj Jelica. Na to ime „Božek“, je bila namreč že navajena.

Saj jo je tolažila in svarila njena ljuba mamica skoro vse leto: „Jelica ne jokaj se, pridna bodi, da ti bo „Božek“ kaj prinesel.“ In Jožek? Oh Jožek se je le prav malo spominjal svoje ljube mamice. Saj je bil star komaj tri leta, ko mu je bila umrla.

In ko jo je oče pogledal v tiste žive oči, ki so kot iskre švigale izpod obrv in gledale očeta z nekako posebno milobo, kakor bi hotele reči: Kaj ne oče da bo? — oh potem mu je postalo milo pri srcu in rekel je: „Da ljuba Jelica, saj veš tudi letos ti bo „Božek“ kaj prinesel. In res je bilo. Tudi letos je „Božek“ nekaj prinesel. Toda komu?...

Ko se je jelo mračiti, je šel „stari mlinar“, tako so dobrega starčka ljudje še vedno nazivali, v gozd in si usekal božično drevesce. Ali kaj pa zdaj? Božično drevo ima ali kje so pa jabolka in orehi, fige in mandeljni, oh jih razobesi po duhtečih zelenih vejah? Da trda, grozna je bila pot domov. Kako naj se pa vrne? Kaj bo dal svoji ljubi dvojici ki ga doma nestrpno čaka? Saj ji je rekel, da bo šel „Božeku“ povedati, kako lepo moli za rajno mater. „Ha, saj potem bo moral „Božek“ kaj prinesiti rekel je in šel iz izbice v viharno noč.

n Čitatelji! No, kako vam kaj ugaja „Zarja“ v svoji novi suknjici? Lepo je zrastle v enem letu, kaj ne? Res je velika, da jo imaš kaj v rokah držati. Izgubila je sicer svojega dose-danjega rednega spremljevalca „Družinskega Prijatelja“, vendar bo v tej novi obliki sama nudila več kakor lani oba lista skupaj. Ker so se lani mnogi pritoževali, da je tisk „Zarje“ za navadne človeške oči predroben, smo začeli sedaj rabiti večje črke in bomo skušali ostati pri tem, dokler in kolibor bo uredniška snov dopuščala. Glavni deli lista bodo imeli vedno večji tisk, listek in drugi nebitveni deli lista pa bolj droben tisk. Cene listu nismo kljub vsem povečanju nič zvišali. Zato tudi opravičeno upamo, da nam ostanejo zvesti vsi dosedanja naročniki ter da se njihovo število izdatno pomnoži. Kjer ne zmore naročnine posameznik, tam naj se jih več skupaj naroči na en izvod. Naj ne manjka „Zarja“ po naših društvih in družbah. Čitajte jo pa tudi pridno in s premislekom, da vam bo v korist. — Ker ste dobili od nas kot novoletno darilo povečano „Zarjo“, pa se nas tudi vi kmalu spomnite in pošljite na naše upravišтво kot novoletno darilo onih 6 Kron, ki jih uprava nujno potrebuje in zato tudi prav hvaležno sprejema.

n Umrl je po daljši boleznici čast. g. Jožef Sternad, kaplan v Podgradu, in sicer na božično vigilijo v svojem rojstnem kraju Idrija. Pokojnik se je poročil l. 1867., v duhovnika je bil posvečen l. 1893. Služboval je ves čas v naši škofiji in bil prav miroljuben gospod. Zopet hud vdarec za našo škofijo pri tolikem pomanjkanju duhovščine. Blagi gospod naj v miru počiva!

n Promocija. Na dunajskem vseučilišču je bil promoviran doktorjem filozofije g. Ivo Pregelj. Čestitamo.

n „Straža“ je ime novemu katoliškemu listu, ki je začel te dni izhajati v Mariboru. Prva številka, ki nam je došla na ogled, nam ugaja. V svojem programnem članku pravi, da se bota s „Slovenskim Gospodarjem“ vzajemno podpirala. Brigala se bota v prvi vrsti za kmečki stan, nočeta pa pri tem zanemarjati drugih slojev slovenskega ljudstva. „Straža“ stoji na strogo krščanskem temelju. List izhaja v precej veliki obliki po trikrat na teden, v pondeljek, sredo in petek, ter stane na leto 12 K. Tiska ga Cirilova tiskarna v Mariboru, vzdržuje ga poseben konsorcij.

n „Primorski list“ v Gorici je že prekoračil število 3000 naročnikov, kar je gotovo veselo znamenje na polju katoliškega časnikarstva. Ni pa dvoma, da bomo slišali o še lepših uspehih, ker se je, kakor slišimo, ustanovilo tudi na goriškem katoliško tiskovno društvo, kakor pri nas.

n „Dómoljub“ dobi po novem letu dve prilogi. Prva bo posvečena gospodarjem, gospodinjam in dekletom, ter se bo imenovala „Naš kmečki dom“. Druga se bo pa pečala z našim društvenim življenjem, in ji bo ime „Društvenik“.

n Zopet tiskarna v Postojni. Tiskarsko koncesijo je dobil Maks Šeber v Postojni. „Notranjec“, ki ga sedaj tiskajo v Ljubljani, se preseli v Postojno.

n Nov list. Ker preneha „Domovina“, prične z novim letom izhajati v Celju „Narodni dnevnik“.

n Nov odvetnik v Gorici. V Gorici otvori v kratkem odvetniško pisarno g. dr. Josip Levpušček.

n Pokopali so minoli pondeljek v Roču g. Frančiško Ružička, sestro tamošnjega g. župnika. Pogreba se je udeležilo 16 duhovnikov in ogromno ljudstva, znamenje, kako zelo priljubljena je bila pokojnica povsod. Naj v miru počiva!

n Ženska Marijina družba v Trstu priredi v petek, na novega leta dan v prostorih Marijinega doma (via s. Francesco 15) veselico. Na vsporedu sta

igri „Sirota“ in „Božič pastiric“. Začetek ob 5. uri popoldne.

n **Navada** je, da o novem letu stariši obdarujejo svoje otroke. Kupujejo jim navadno igrače, kar je pa večinoma zavržen denar, ker otroci igrače razbijajo in potolčejo. Mi ne moremo priporočati slov. starišem bolj-šega darila za novo leto, s katerim naj obdarujejo svoje otroke, kakor domače hranilnice ali pušice. Te *posojuje* brezplačno „Ljudska hranilnica in posojilnica pri sv. Ivanu“ in v svojem poduradu v Trstu, ulica delle Poste 9 pri veliki pošti. Pušice so jako lepo izdelane in kras vsaki hiši. Naj ne bo slov. družine, ki bi bila brez domače hranilnice.

„**Slovensko liberalno učiteljstvo** v zagati. Poročali smo že, da je slov. liberalno učiteljstvo izstopilo iz narodno-napredne stranke vsled nespo-razumljenja pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Kranjskem in da se to učiteljstvo približuje socijalni demokraciji. Z ozirom na te spremenjene razmere, so liberalni učitelji sklicali v božičnih počitnicah shod, na katerem so hoteli precizirati svoje stališče. Na dolgo in široko je govoril učitelj Gangl. Iz vsega njegovega govora je le razvidno, da liberalni učitelji danes ne vedo, kaj da so. Temu sta pritrdila tudi zastopnika liberalnega učiteljstva iz Štajerske in iz Trsta, g. Pesek in Čok. Oči jim je odprl šele vodja soc. demokracije Etbin Kristan, ki jim je razodel, da plovejo proti soc. demokraciji. Opravičen je bil do te trditve Kristan, saj je Gangl med drugim rekel to, da hoče učiteljstvo imeti nebesa na zemlji, da vsak velja toliko, kolikor plača in da hoče liber. učiteljstvo vcepiti otrokom kal svobodomiselnega spoznanja. Povedali so dalje g. liberalni učitelji, da nočejo biti pri-vesek nobeni stranki. S tem sami priznavajo, da so služili dosedaj liberalni stranki, ako prav so to kaj radi dosedaj tajili. Od sedaj naprej hočejo služiti samo ljudstvu. Toraj komu so služili dosedaj? Z veseljem pa jemljemo na znanje njihovo izjavo, da se hočejo držati reka: iz ljudstva za ljudstvo. Malo pozno je prišlo sicer to spoznanje, toda boljše pozno kot nikdar. Če bi učitelji delali za ljudstvo na verskem temelju, tedaj bi njih delovanje našlo odmev med ljudstvom, toda čudno bode pa izgledalo to delovanje za ljudstvo če se bode naslanjalo na soc. demokratska načela. Krono vsej nezmi-selnosti pa so g. lib. učitelji postavili s tem, da so v resolucijo sprejeli delovanje na podlagi državnega šolskega zakona, kateri pa zahteva ver-sko pravno vzgojo. Čudno bode njih delovanje za ljudstvo in videli bomo kako bo to uspevalo.

n **„Svoje pravice hočemo imeti“**. To je stara pesem, ki jo slišimo, skoro vsak dan iz „narodnih“ gozdov. Posebno ko gre za cerkvene zadeve, zahtevajo te „mile ptice“, da hočejo „Boga častiti v svojem jeziku“, kakor da bi jim kdo to branil. V molitvi so ti gospodje tako narodni, da zbe-žijo, če slišijo latinski „Dominus vobiscum“... oni, ki sicer pa z ozi-rom na razne narodne zabave in plese ne zmorejo spraviti skupaj ne-koliko vinarjev za nakup sloven-skega katekizma.

Mislili bi, da so gospodje v svo-jem horror latinistis bolj dosledni in da se izgibljuje vsemu, kar bi jih moglo spomniti na jezik ranjkega Ci-cerona, pa smo se motili. Te dni smo slišali priporočati božično razstavo slik slovenskih umetnikov in smo si jo tudi malo ogledali. Ko pridemo pred razstavo, nam blišči nasproti lep slovenski... ne pardon, to pač ni bil slovenski napis, temuč se je glasil: „Exposition de Noel du Club artistique „Skala“... entrée gratis“.

Kje pa si Ti, mila slovenščina? Ali ni smeti vabiti slovenskega ljud-stva k razstavi slovenskih umetnikov v slovenskem jeziku?

Odkritosrčno rečeno: mi ne za-merjamo ni malo, da se je „Skala“ poslužila francoskega jezika, dasi ga

v Trstu malokdo razume; stvar se zdi v francosščini bolj „nobel“ in de gustibus non est disputandum. Želeli bi pa skromno, da bi priznala „Skala“ poleg francoskega tudi slovenski jezik kot svoj jezik.

Zelo čudno je pa to, da je „Edu-kacija“, ki sicer vskipi v narodni jezi, ko se le opomni latinščine, ni prote-stirala proti hčeri latinščine in proti temu, da se slovenski jezik na napi-sih narodnih društev tako bagatelizira.

S francosščino, katere nihče ne ra-zume, se zdi pa da je zadovoljna; zato bi priporočili škofjskemu ordi-narijatu, da tudi on uvede mesto slo-venskih in laških pridig... francoske. Teh ne bo sicer nihče razumel, toda vsaj zadovoljni bodo vsi in bodo Boga častili... v svojem jeziku.“

Observateur.

n **Tržaška dijaška mladina** je raz-poslala nedavno sledeče vabilo:

„Vaše Veleblagorodje!

Prvič stopa slov. trž. akad. mladina pred javnost z vabilom na svoj prvi aka-demični ples. Dvojemu namenu naj odgo-varja ta prireditve. Tržaški akademiki, zbrani v ferijalnem društvu „Balkan“ se zavedajo naloge, ki mu jo stavlja zapu-šeni slov. narod, zaveda se, da mora ta narod izobraževati. In v pribavo sredstev za ta namen naj mu služi ta prireditve. Od druge strani hočemo, zavedajoč se svo-jega bodočega poklica, približati se inteli-genci, katere člani kmalu postanemo.

Apelujemo zato na Vaše Veleblagorodje da nam pomagata pri delu za narod, in želimo, da pokazate simpatije do mladine, o kateri piše pesnik:

mladina ti budiš nam upe zlate,
srce povzdiga pogledi na-te.

Zato naslavljamo na Vas najljubnejšo prošnjo, da gotovo pridete dne 9. januarja 1909 na naš „akad. ples“.

Za pripravljalni odbor:

Cand. iur. Ivan Maria Čok, predsed.
cand. iur. V. Borštnik, cand. iur. M. Dobrila“.

Kakor razvidno iz vabila, ima ta dijaški ples dva „blaga“ namena: 1) pomagati zapuščenemu slovenskemu narodu do prave izobrazbe in 2) se-znaniti dijake s tržaško slovensko in-teligenco. — Človek bi se kar iz srca smejal tej komediji, če ne bi stvar postajala že precej resna. Razmere slovenskih dijakov v Trstu niso nič kaj prav sijajne, in vendar ne vedo ti reveži več, kako bi se pred svetom še bolj osmešili in očevidneje poka-zali slovenskemu narodu, da se iz njega norčujejo. Dolžnost nas veže, da spregovorimo resno besedo onim slovenskim starišem, ki imajo sinove-dijake. Sedaj, ko imate sinove doma, povejte jim vsaj vi, da naš narod prav nič ne potrebuje tiste izobrazbe, ki se mu vsiljuje potom plesov in da se prirejanje plesnih zabav čisto nič ne vjema s poklicem resnega in po-štenega dijaka. Prepričajte jih, da je naš narod res reven in zapuščen, pa da ostane tudi tak, dokler bodo nje-govi sinovi, ki se učijo po srednjih in visokih šolah, prirejali plesne za-bave, ter se norčevali iz vas in iz slovenske inteligence, in se učili trgati čevlje, mesto da bi čas skrbno upo-rabili za svojo strokovno in bodočo stanovsko izobrazbo. To dobro zabi-čajte svojim sinovom v glavo, saj zlorablajo po večini vaš lasten krvavo prislužen novce, za te in slične otro-čarije. Če jim pa ta dober nauk noče iti z besedo v glavo, pa jim poma-gajte z brezovko. Sedaj je še čas, dokler niso ti mladeniči še polno-letni in dokler, — kakor sami pravi-jo — ne spadajo še k inteli-genci. — Mesto besed našega pe-snika:

„mladina, ti budiš nam upe zlate,
srce povzdiga pogledi na-te“,
bi pa mi postavili bolj opravičeno te-le verze:

Mladina, ti že brusiš pete mlade,
srce mi vpade, če pogledam na-te.

n **Sin ubil očeta in tri sestre**. V Majncu na Nemškem je umoril sin bivšega državnega in deželnega po-slanca Rake-ja svojega očeta in 3 svoje sestre. Umorjeni Rake je pripadel ka-toliškemu centru in si je pridobil v času kulturnega boja veliko zaslug za katoliško stvar. Sin, ki je študent zvezdoslovja, je izvršil svoj zločin naj-brže v blaznosti.

n **Smrtne obsodbe na Hrvatskem**. Letos je bilo na raznih sodiščih v Hrvatski izrečenih nenavadno mnogo smrtnih obsodb radi različnih velikih zločinov, zlasti roparskih in zavratnih umorov. Tako je zopet zadnje dni sodišče v Mitrovici obsodilo soseda Danila Pavlikoviča in Tošo Jankoviča k smrti na vislicah radi zavratnega umora. Žena Jankovičeva, ki je prav-zaprav umor napeljala, je bila obsojena v 15-letno težko ječo.

n **Peki v Gorici** so sklenili povišati ceno kruha vsake vrste kar po 4 sto-tinke pri kilogramu.

n **Nova otroška bolezen** se je po-javila pred prazniki na Dunaju. Otroci ohromi. Bolezen se pojavi z vnetjem hrbtenice. Dognali so, da je bolezen nalezljiva.

Jz okolice.

o **Sv. Ivan**. Kakor je bilo omenjeno že v zadnji št. „Zarje“ priredi naše izo-brazevalno društvo Silvestrov večer, v nedeljo dne 3. jan. ob 5. uri zvečer pa veselico. Na vsporedu je razun petja in godbe velešaljiva burka: Kralj Herod, potem pa nastop božiča, ki bo delil darove. Vse somišljenike, ki ho-čejo preživeti par zabavnih uric, va-bimo na to zabavo. — Na sv. Štefana dan je imela pa Mar. družba svojo božičnico. Pri tej priložnosti se je prvič vprizorila nova igra: „Dve Marijini hčerki“. — Na sv. dan je umrl nena-doma g. Ivan Germek, prodajalec že-leznine. Bil je še pri polnočnici in pri sv. maši ob 10. uri. Popoldne ob 2. uri pa so ga našli njegovi domači v prodajalnici mrtvega. Pokojni je bil mož, ki je vestno spolnoval svoje kr-šćanske dolžnosti in vrl Slovenec. Naj-počiva v miru!

o **Iz Rojana**. Veselica, ki jo je priredila naša Marijina družba dne 26. in 27. decembra, je obakrat dobro izpadla. Rojančani imajo družbo zelo radi, kar spričuje njihova obilna ude-ležba na veselici. Posebno prvi dan se je občinstva tako trlo, da bi morali imeti vsaj še enkrat tako prostorno dvorano v Marijinem domu, kakor je sedanja. Veliko jih je moralo oditi vsled pomanjkanja prostora. V na-stopu deklet na odru se opaža viden napredek. „Nežka z Bleda“ se jim je dobro posrečila. Hvaliti troglasno petje Marijinih družabnic se nam zdi odveč, saj so na glasu kot izborne pevke. Burka „Kmet in fotograf“ je izzvala obilo pristrénege smeha. Če ni ta „kmet“, pravi dramatski talent, potem pa res ne vemo kje najti primernejšega. Veselilo nas je, da je za to veselico gospodična vrtnarica izvežbala tudi par malih otročičev v primernih de-klamacijah. Ker vidimo, da vlada v družbi pravi duh in se na ta način ob-varujejo dekleta mäsrikake nezgode, Rojančani radi podpiramo družabnice; posebno sedaj ob novem letu jih no-čemo pozabiti.

Iz Škednja. Kat. slov. izobr. društvo v Škednju priredi dne 6. januarja ob 4. pop. zabavo z dvema igrama: „Kralj Herod“ ter „Kmet in fotograf“.

Jz Krasa.

k **Zvezo kraških županov in pod-županov** so ustanovili pred prazniki v Sežani. V pripravljalni odbor, ki ima preskrbeti vladno potrdilo pravil, so bili izvoljeni: Volčič Josip, župan v Komnu; Nemec Fran, župan v Nabre-žini; Štolfa Fran, župan v Sežani; Muha Anton, župan v Lokvi in Josip Vran, župan v Tomaju. Koncem se-stanka se je razvil razgovor o vinar-skih društvih na Krasu ter se je v principu sklenilo, da se primerno spre-mene pravila že obstoječih vinarskih za-drug v Sežani in Komnu, katerih prva naj bi razširila svoj delokrog po vsem sežanskem, a druga po vsem kome-n-skem okraju.

NAROČAJTE „ZARJO“
Kjer eden ne zamore naročnine, naj se jih naroči več skupaj.

Jz Brega.

Prva zabavna prireditve izobrazevalnega društva v Dolini je prav dobro izpadla. V nedeljo, 27. decembra, se je zbralo okoli 250 ljudi v hiši Ivana Sanein št. 7., da se malo razveselijo, tudi preč. gospod kanonik je po-častil društvo s svojim obiskom. Najprej je predsednik Andrej Štrajn pozdravil navzoče, povdarjal je, da je namen društva prirejati tudi pošteno zabavo, navduševal nas je, da naj bomo stanoviti in da se ne bojmo nasprotstva. Deklici Tončka Sanein in Marija Slavec ste prav prijetno deklamirali pesmici „Moj dom“ in „Ptička v kletki“. Mladenič Anton Bandi iz Prebenega je dobro dekla-miral Hajdukovo oporoko. Nato je nastopil g. Fr. Puc, odposlanec S. K. S. Z. T., in nas je učil v daljšem govoru o kmečkem pra-šnju. Sledila je igra „Kmet in fotograf“, ki sta jo Jakob Pavlič in Martin Ota v resnici prav izvrstno igrala. Resno in ježno se je držal fotograf, prava brežanska korenina je bil kmet Tine, oba sta se pokazala prav po-rabna za enake prireditve. Končali smo s srečkanjem. Zahvalimo se vsem, ki so poma-gali, da se je vspored tako lepo izvršil, po-sebno gospodu guberniku in Saneinu, ki nam je dal prostor. Zahvalimo se tudi dolinskim nasprotnikom, ki so se ta dan prav pametno vrnili v Boljunc.

Žalostni glasovi iz Istre.

Tužna usoda kmetov v Porečju.

Po vsej Istri odmevajo dan za dnevom tožbe o gospodarskih razme-rah, o gmotnem propadanju našega kmečkega stanu. Mislim, da se nikjer v naši domovini ne opazi toliko bede, kot v zapadni Istri, posebno pa v poreškem okraju. Kmet pričakuje z velikim strahom zime, nevede kako jo bo revež prebil. Svoj pridelek lan-skega leta je moral hočeš ali nočeš oddati skoro zastonj tako, da mu niso bili pokriti niti stroški ki jih je imel z vinogradi. Italijanski židovski tr-govci se poslužujejo te lepe prilike, da proizvajajo svoj poklic — oderuštva in pehajo ubogo ljudstvo — v mizerijo. Zgodi se tudi, da se ti čifutski zlob-neži izkažejo usmiljene, a ko pride čas volitev, dasi je po novem volilnem redu to prepovedano, jih prašajo: „Kam bomo pa šli letošnjo zimo po moko?“ Tako ima ubogega kmeta v svoji zanjki.

Öderuštvo, ki uničuje kmeta ima za-slombo pri vladi.

Imel sem priložnost opazovati ubo-gega kmeta, ki je korakal ves pobit po poreških ulicah ter popraševal po ceni koruze. Ako sreča kakega gospoda, se mu prikloni kot pred svojim „vla-darjem“. Nehote sem se zaglobil v čase ko je zapadna Istra spadala še pod kruto beneško vlado. — Ta ubogi kmet gre toraj k trgovcu po živež seveda — na dolg. Trgovce gre takoj pogledat v zemljiško knjigo, ako je dotičnik še čist ali če ima še toliko po-sestva, da mu lahko zaupa par kil-moke. Če je mogoče... mu da toraj „radodarnega srca“ še enkrat toliko, kolikor zahteva in to se ponovi dva-krat, trikrat in čifut je gospodar kme-tovega premoženja. Ni se toraj čuditi, da mora dotični kmet po štirih ali petih letih prijeti za beraško palico in romati po svetu. Zato se naziva naša Istra, naša domovina, — tužna Istra. — Oblasti so tem razmeram gluhe in slepe in večkrat s svojimi smešnimi odredbami to početje pod-pirajo in še celo pomagajo kapita-lističnemu sistemu — kapitalističnemu oderuštvu. Kmet ne sme niti svojega edinega in poglavitnega letošnjega pri-delka vina razpečati nego, bodisi po-treben ali ne, on mora počakati do novega leta. In vse to se godi radi „zdravstvenih razlogov“ in radi teh mora on trpeti lakoto.

Tržaška rak rana — maščevanje in-latvine.

Slabe gospodarske razmere so po-vzročile temu zapuščenemu narodu dve strašni rakrani: tatvino in maščevanje. Nekdaj so se tatovi zadovoljili z eno ovco, a sedaj so razmere slabše, zato treba več unesti. Sedaj zmanjka tu en vol in zopet se najde tam — prazen hlev. Gorje gospodarju, ki si upa pokazati se tem lopovom. Strel nanj in gotov je za vedno. Ubogi gospodar,

če si hoče ohraniti zdravo kožo, se ne sme v mraku niti prikazati pred hišo — ker ni varen življenja. Ako bi si kdo predzrnil te zlikovce naznaniti policiji ta je gotov, da mu bo drugo jutro ali poslopje v plamenu ah vol ubit, če ne on — sam.

Postava brani lopove.

Naše nesrečne oblasti, dasi ne-hote, vendar vse to nekam podpirajo Mladenči se sprehajajo obroženi do las, a gospodarjem se orožja ne dovoli ker bi znali vzdigniti se zoper — vlado. Tat ali morilec si pred sodnijo najme lepo odvetnika, če treba tudi priseže po krivem in dokaže svoj — „alibi“ — da se je nahajal med zločinom drugod. Čisto nič ne pretiravam, če povem da je pri nas ena sama vas od 200 prebivalcev potrošila samo za odvetnika čez 2000 kron. Seveda če je tat ali morilec pred sodnijo oproščen — se maščuje nad dotičnim, ki ga je izdal. Mi, ki poznamo žalostne razmere tega naroda v preteklosti in ki opazujemo to res čedno postopanje tukajšnih oblasti — mi se popolnoma nič ne čudimo, da narod propada. Narodu se ne da potrebnih šol, katere mu gredo po pravici, in če je kje kaka po milosti božji dana šola, tam se ne pozna nje važnost.

„Naši prijatelji“ pa, ko vidijo v kakih škripcih se nahajamo nam vsiljujejo „legine šole“. Žalostna je ta slika a je žalibog resnična. Gospodje poslanci, evo Vam široko polje, ki zahteva dosti truda in lahko prinese obilno žetev!

(Po „Pučkem Prijatelju“).

DANAŠNJI ŠTEVILKI SO PRILOŽENE
POŠTNE POLOŽNICE.

Prosimo vse one p. n. naročnike, ki mislijo list obdržati, da se istih čim preje poslužijo, druge pa, ki v prihodnje ne mislijo biti več naročniki pa prosimo, naj nam list vrnejo, sicer se bodo smatrali kot naročnik

„Čebelica“ v ženski Marijini družbi.

Odbornica Ivana Štokelj je podala o delovanju „Čebelice“ na občnem zboru dne 6. dec. to-le poročilo:

Marijina družba ima namen da goji med družbenicami različne čednosti, ki naj jih dičijo pred Bogom in svetom. Ni med njimi zadnja lepa čednost varčnosti. Da, ta čednost je velikega pomena za nas, predrage sestre, katere težavno služimo svoj vsakdanji kruh. Iz te čednosti izvira tudi mnogo drugih lepih lastnosti.

Zategadelj se je osnovala v naši družbi prekornistna naprava „Čebelica“. Deluje med nami že eno leto in en mesec. Uradne ure so bile ob nedeljah in praznikih po blagoslovu od 4 in pol do 6, ure izvenredno ob dnevih mesečnih shodov in ure češčenja od 7 do 7 in pol. V teku preteklega leta je ulagalo 128 družbenic. Uloženega denarja bilo je 6163 K, dvignjenega pa 1240.34 K Najmanjša uložena svota je znašala 10 vin., največja pa 336 K. „Čebelica“ obrestuje po 4%.

Ti podatki nam dovolj jasno govorijo, kako potrebno je bilo, da smo si v svoji sredi ustanovile „Čebelico“. Z mirnim srcem lahko rečem, da bi se bil lep del tega vloženega denarja porazgubil, ako bi med nami ne bilo „Čebelice“. Denar, ki ga dekleta doma takorekoč pri rokah ima, jih je le v skušnjavo. Krvavo zaslužno mesečno plačo kako lahko dekleta brez pomisleka potrosi, ko sama ne ve še kedaj posebno v tem mestu, kjer se pri vsakem koraku ponuja k temu priložnost. Med letom, ko sem poslovala in sestre povpraševala: Ali ne bo nič za „Čebelico“ slišala sem marsikaki ugovor. „Ah pustite“ me na miru s „Čebelico“, jaz imam čmrlja, ki mi vse sproti poje“. Res! nekatere imajo siromašne stariše, ktere morajo podpirati. Ugovarjati tu ne moremo. Njihova sveta dolžnost je to in hvalevredno delo. Denar ta je vložen na visoke obresti, ki presegajo po besedah

sv. pisma oderuške, ker Bog je najboljši plačevalec. Druga zopet ugovarja: „Imam majhno plačo, imam smolo v službah“. Takim bi opomnila, da tudi pri majhni plači se prihrani lahko kaj malega. Majhnih plač pa smo tudi same večkrat krive. Ni nam mari, da bi se kaj več izučile in napredovale v svojem gospodinskem znanju, za-to pa tičimo vedno v svojih 16, 18 kronah. Nadalje nam manjka potrpežljivosti. Iščemo si službe po svojem sreću, a ne znamo podati se službi, ki nam ne ponuja v prvih dnevih vsega, kakor si želimo. Ne znamo vstrajati. Tako si marsiktera lahkomišljeno menja službo. Ob takih okolščinah posluje gotovo namesto hranilnice posojilnica. Tretje pa pravijo: „Ze Bog poskrbi za stara leta“. Potratno se oblačijo in denar ob vsaki priliki trosijo brez potrebe. Takim pa kličem v spomin ljudski pregovor: „Pomagaj si sama, pa Bog ti bode pomagal“. Lenuhov in laškoživcev Bog ne podpira. Prav tistim, katere tje v en dan žive in ne poskrbe za prihodnje dni, se na starost prav slaba godi. Sebi in drugim so v nadlego. Ljudje jim zberačeni kruh zagrenijo porivajoč jih od vrat do vrat. A v njihovih občinah kolnejo, ker morajo plačevati za one, ki so vse moči zapravile v tujini. Vsi ugovori izven enega so kakor vidite jalovi. Pojdimo torej na delo in varčujmo pridno, da porečemo enkrat potolažene, kakor je dejala neka naša sestra voditelj: Ko poslušam svoje tovaršice v službi, tožeče, kaj bo, mislim na svojih 2000 kron, ki sem si jih že prihranila in na - ono, kar bom še z božjo pomočjo prihranila, in gledam z mirnim srcem v prihodnjost.

Če hočmo na sveti
veselo živeti,
težavno to ni.

Posnemajmo č'belo:
od cvetke veselo
do cvetke hiti.

Med prvi izpije,
peroti razvije,
pa k drugi brenči.

Književnost.

kn Čas, znanstvena revija, ki jo izdaja „Leonova družba“ v Ljubljani po desetkrat na leto, se je bila že v prvih dveh letnikih povzpela na površje vseh dosedaj znanih znanstvenih revij. Prva dva zvezka, ki sta že izšla za leto 1909, pa kažeta, da misli „Čas“ v kratkem času prekositi znanstvene revije marsikaterih drugih večjih narodov. Noben omikan Slovenec, ki se zanima za krščansko vedo, bi ne smel biti brez tega znanstvenega lista. Naročnina (5 K, za dijake 3 K) je res malenkostna. — Vsebina prvih dveh zvezkov za leto 1909 je: Urban Tekstor in prvi spor z luteranstvom (Gruden). Psihologija mas (Terseglav). O kartelih in trustih (Krek). O socialni etiki in pedagogiki (Bezjak). Novi čuti (Grivec). Matija Naglič in njegova rokopisna ostalina (Rebol). Ali so na zvezdah živa bitja? (Sušnik). Nekaj slovan-skih vprašanj (Lenard). — Sledi še recenzija novih knjig in listek.

kn A. Medved. Poezije II. del. Ljubljana 1909. Založila katoliška bukvarna. Cena 4 K, vezano K 5.40. To odlično božično darilo našega vrliga pesnika pričja, da je ostal na isti višini, kot poprej. Medved je mož, ki je ostal vedno sebi zvest in se ni dal potegniti za sabo nobeni naši struji.

Razne vesti.

r Zopet nov Köpenick. Iz Budim-Pešte se poroča, da je bilo tudi letos 6. decembra letno zborovanje policijskih uradnikov. Med uradniki je bil tudi mlad mož v svoji uniformi, ki se je predstavil „kolegom“ pod imenom Peter Makk. Z velikim zanimanjem je sledil ta mladi uradnik debatam in še celo sam je napravil več koristnih predlogov, kar je obrnilo pozornost in simpatijo vseh zborujočih uradnikov nanj. P. Makk je porabil to priliko in pričel razlagati svojim tovarišem, da je na poti iz Trensina v Pešto prišel ob ves denar, da je bil okraden, ko je zaspal v vozu in da na dvokratno brzojavko še ni dobil nikakega odgovora od doma. — Uradniki so se kmalu pustili pregovoriti in res pomagali tovarišu iz zadrege. Tudi po kavarnah in hotelih so uradniki zaupali in celo natakariji sami so mu posojevali velike svote denarja. Eden izmed natakarjev je sam konečno pisal v Trensca na policijski urad

naj mu izplačajo posojeno svoto gos. Petru Makk-u in res je v kratkem dobil odgovor od Makk-a samega, da on ni v Budim-Pešti nikomur nič dolžan in da že več let ni bil tam. Novi Köpenick je sedaj izginil — „to-variši“ ga pa iščejo najbrže — zaman.

r Vlom v mestno knjižnico v Rimu. V mestno knjižnico „Vittore Emanuele“ v romanskem kolegiju so vdrla neznani storilci; vlomili so v blagajniško omaro ter ukradli 14.000 lir. Nato so skušali vlomiti tudi v muzej, a so bili zasačeni in prepojeni po služabništvu.

KOLENDARČEK:

Prosinec—Januar:

2. Sobota: Makarij opat, Ziatan.
 3. Nedelja: N. pred razglasenjem Gospodovem (ko je bil Herod umrl. Mat. 2); Genovefa, grofica. —
 4. Ponedeljek: Tit, škof; Dobrimir.
 5. Torek: Telesfor, p.; Grozdana. — Zgod. kol.: Sv. Ciril pesvečen škofom leta 868 od papeža Hadrijana. — + Radecky 1. 1858.
 6. Sreda: Sv. 3 kralji ali razglasenje gospodovo: Darin (Ščep ob 3:18 pop.).
 7. Četrtek: Valentin, škof; Svetoslav. — Zgod. kol.: «Još Hrvatska nij' propala» se prvič poje v Hrvatskem dež. gledališču 1. 1835. — + Jacques Etienne, iznajditelj zrakoplova 1. 1745.
 8. Petek: Severin, opat; Bogoljub. — Zgod. kol.: + Galileo Galilei 1. 1642.
 9. Sobota: Julijan in Basilisa, muč.; Nikosava. — Zgod. kol.: + Napoleon III. leta 1873; + Viktor Emanuel 1. 1878.
- Obeta se lepo vreme.

Listnica upravnštva.

Danes opetevano nujno prosimo one p. n. naročnike, ki so še z nekaj naročnine še za leto 1908 zaostali, da svoj zastareli dolg čim preje poravnajo.

Ljudska hranilnica in posojilnica --

pri sv. Ivanu pri Trstu, podurad v Trstu, ulica delle Poste 9, vošči vsem

SREČNO NOVO LETO!

Načelstvo.

Gospodarska zveza, filijalka v Trstu

ulica delle Poste št. 9, vošči vsem p. n. odjemalcem in klientom

SREČNO NOVO LETO 1909

priporočujoč se v nadalje.

S. H. Škerl, voditelj.

Prodajalna „Katol. tiskov. društva“

v Trstu, želi vsem svojim odjemalcem in obiskovalcem prav srečno in veselo novo leto, ter ob enem prosi blagohotne naklonjenosti tudi v nadalje.

Stara pratika ne velja več!

preskrbite si novo, s tremi krasnimi slikami opremljeno «Družinsko pratiko» za 24 vin. v prodajalni «Katol. tiskovnega društva» v Trstu, ulica delle Poste, šte. 9.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Podurad v Trstu, ulica delle Poste 9. Telefon 2110

Sprejema hranilne vloge tudi od neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustenem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vlaga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon 14-02. (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon 14-02

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rokave, čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: Voščene sveče.

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo: HENRIK STREKELJ in drug.

Kupite čevlje

pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

Ta mojster vam postreže po domače, z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

Odda se lepa mesečna soba v ulici Solitario 13 III. vrata 14.

ZALOGA

likerjev v sodčih in butilkah

JAKOB PERHAYC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najtinejših in starih vin v butilkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Prodajalna

katoliškega tiskovnega društva

v TRSTU

ulica delle Poste šte. 9

ima na razpolago razne molitvenike v slovenskem, nemškem in laškem jeziku, podobe male za darilo in velike za okvir, svetinje, rožne vence, kipe in križe raznih velikosti in cen iz kovine in lesene, različni papir pismeni in pisarniški, razni ovitki, šolski zvezki, vse pisarniške potrebščine, trgovske knjige, notici i. t. d. i. t. d.

Častito duhovščino opozarjamo posebno

na našo zalogo voščenih sveč prav po tovarniški ceni in sicer: pristno voščene kg. á K. 5.—, I vrste „Il Santo di Padova“ kg. á K. 4.40, II vrste kg. á K. 2.40, okinčane sveče kg. á K. 3.40, ekonomične sveče á kg. K. 1.90. Odpadki sveč se sprejemajo in plačujejo po kakovosti. V zalogi je kadilo (virh) á kg. K. 1.20, 2.—, 2.40, ter oglje za kadilnice á kg. K. 2.—. Stekla za večno luč, stenji za večno luč, vrvica za prižiganje na kilo, ali v zavitkih, prižigalniki (kajfeži), povoskano platno za altarje, tiskovine za čč. župne urade dobite istotam.

Sprejemajo se knjigoveška dela po zmerni ceni. Preskrbi se okvirje za razne slike. — Razpolagamo z vzorci. Slike Prešerna, Gregorčiča, Vodnika in Slomška v lepem okvirju á K. 7.60. Podoba papeža Pija X v pozlačenem okvirju za K. 20.—. — Sveče za domačo rabo á 3, 4, 5 in 6 v zavoju ter svečice zvitihi in za božičnice so vedno v zalogi. — Preskrbimo ovitke z poljubnim naslovom

Dobava cerkvenih oblačil in :: :: ::
:: cerkvenih potrebščin vsake vrste.

Obilo obiska in naročil prosi

Katoliško tisk. društvo v Trstu.